

Sygn. akt VIII U 1829/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Igor Ekert

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2017 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy W. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania W. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 1 września 2017 r. **nr** (...)

1) zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje W. J. prawo do emerytury, poczynając od dnia 28 września 2017 roku;

2) zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz W. J. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 1829/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 września 2017r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu W. J. (J.) prawa do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż ubezpieczony nie udowodnił na dzień 1 stycznia 1999r. wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Organ rentowy wskazał, że do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił zatrudnienia ubezpieczonego w Spółdzielni Mieszkaniowej w P. od dnia 5 października 1982r. do dnia 31 grudnia 1998r., ponieważ zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach powołał się na Prawo Energetyczne, a nie na rozporządzenie Rady Ministrów.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji domagał się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych po uprzednim zaliczeniu do takiej pracy powołanego powyżej okresu zatrudnienia w Spółdzielni Mieszkaniowej w P.. Ubezpieczony wniósł także o zasądzenie od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniósł, że pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w charakterze montera sieci wysokoparametrowej i stacji wymienników ciepła u przedsiębiorcy energetycznego zajmującego się zaopatrzeniem i użytkowaniem energii cieplnej. Wykonywał zatem pracę w warunkach szczególnych uprawniającą do przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony W. J. w dniu (...) ukończył 60 lat życia, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, na dzień 1 stycznia 1999r. udowodnił co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Wniosek o przyznanie prawa do emerytury ubezpieczony złożył w dniu 23 sierpnia 2017r. i został on rozpoznany decyzją zaskarżoną, omówioną na wstępie.

Ubezpieczony od dnia 5 października 1982r. jest zatrudniony w Spółdzielni Mieszkaniowej w P..

W dniu 11 sierpnia 2017r. w/w Spółdzielnia sporządziła dla ubezpieczonego świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym zawarła zapis, że w okresie zatrudnienia od dnia 5 października 1982r. do dnia 1 maja 1998r. ubezpieczony stale i pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i cieplnej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych na stanowisku montera instalacji CO, węzłów i sieci cieplnej, wymienionym w wykazie A dziale II rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Natomiast w okresie od dnia 2 maja 1998r. do nadal stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jest zatrudniony na stanowisku: mistrz – dyspozytor sieci cieplnej. W 1999r. po ukazaniu się nowego „ Wykazu zawodów i stanowisk ” wydanego przez GUS stanowisko to określono jako (...) urządzeń sanitarnych – sieci cieplnej ” z pozostawieniem dotychczasowego zakresu czynności poszerzonego o obowiązki dyspozytora sieci ciepłowniczej wynikającej z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997r. Prawo Energetyczne.

Ubezpieczony w okresie spornym pracował w Zakładzie (...), który wchodzi w struktury Spółdzielni Mieszkaniowej w P.. Zakład ten od 1973r. zajmuje się głównie przesyłaniem i przetwarzaniem energii cieplnej. Spółdzielnia jest bowiem właścicielem wysokoparametrowej sieci ciepłowniczej na osiedlu obejmującym około 5.000 mieszkań, eksploatuje tam 41 węzłów cieplnych, zarówno własnych, jak i będących własnością innych podmiotów, głównie wspólnot podłączonych do tej sieci. Dodatkowo w latach 1996 - 2006 Spółdzielnia eksploatowała kotłownię gazową wraz z istniejącą tam siecią rozdzielczą i 8 węzłami cieplnymi. Przed tym czasem Spółdzielnia korzystała z kotłowni należącej do kopalni i stamtąd otrzymywała do dalszego przesyłu ciepło.

Ubezpieczony w okresie objętym sporem pracował przy eksploatacji urządzeń cieplnych, a w latach 1996-1998 wykonywał pracę na kotłowni, gdzie wytwarzane było ciepło i przesyłane. Aby móc pracować w takim charakterze

musiał mieć świadectwo kwalifikacyjne do obsługi sieci ciepłowniczej kategorii E. Te uprawnienia trzeba było odnawiać co pięć lat, przechodząc szkolenia. Ubezpieczony posiadał wymagane uprawnienia - kategorię E, a także D, to jest dozór i G, czyli praca przy kotłowniach gazowych. Ubezpieczony faktycznie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, w tym w soboty i niedziele, gdy była to praca w ruchu ciągłym. Wykonywana ona była na dwie zmiany, a w sezonie grzewczym nawet na trzy zmiany. Ubezpieczony codziennie musiał chodzić na każdy węzeł cieplny, w którym odbywa się przetwarzanie ciepła i dalszy przesył na mieszkania. Do jego obowiązków należało sprawdzanie parametrów grzewczych instalacji ciepłej, to jest czy działa ona prawidłowo, czy pompy prawidłowo pracują, stabilizatory ciepłej wody, wymienniki ciepła. Warunki pracy były uciążliwe, wynikające generalnie z wysokiej temperatury 130-150 stopni. Nadto w instalacji było wysokie ciśnienie około 10 - 12 atmosfer. W urządzeniach przesyłowych były też przepompownie o mocy 55kW jedna pompa, przy czym pompy takie były dwie na urządzenie. Te pompy umożliwiały przesyłanie na dużą odległość ciepła o danych parametrach. Do obowiązków ubezpieczonego należało w tym przypadku dokonywanie kontroli stanu pomp, zaworów, wartości ciśnienia, temperatury oraz bieżąca konserwację i remonty. Ubezpieczony musiał wchodzić do kanałów, gdzie były wysokie temperatury, bo w tamtych czasach nie było izolacji i w tych kanałach musiał sprawdzać i regulować zawory, sprawdzać stan instalacji. Zdarzały się wówczas często awarie i ubezpieczony brał udział w ich usuwaniu.

Razem z ubezpieczonym pracowali w tym czasie W. C. i K. J..

W charakterystyce stanowiska pracy sporządzonej przez Spółdzielnię Mieszkaniową w P. (...) Zakład (...) podano, że ubezpieczony pracuje w Zakładzie (...) jako monter sieci wysokoparametrowej i stacji wymienników ciepła w wydłużonym czasie pracy, również w dni wolne wynikające z ruchu ciągłego sieci. W sytuacji normalnego funkcjonowania urządzeń ciepłowniczych pracuje jako obsługa sieci i stacji wymienników ciepła również w okresie letnim, w którym przygotowuje ciepłą wodę dla ponad 2.500 mieszkań, w latach 1996 – 2006 obsługiwał kotłownię gazową wraz z istniejącą siecią i węzłami cieplnymi. Od 1998r. pracuje na stanowisku mistrza – dyspozytora sieci ciepłowniczej. Posiada aktualne świadectwa kwalifikacyjne wymagane przy wykonywaniu pracy na stanowisku eksploatacji i dozoru w zakresie obsługi, remontów, konserwacji i montażu urządzeń instalacji na sieci ciepłowniczej oraz węzłach cieplnych.

/dowód z: akt ZUS, akt osobowych ubezpieczonego, charakterystyki stanowiska pracy, zeznań świadków W. C. i K. J., zeznań odwołującego /.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego W. J. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017r., poz. 1383) – zwanej dalej ustawą – ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Zgodnie z 184 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – tj. 1 stycznia 1999r. – osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 roku, Nr 8, poz. 43 ze zm.) – zwanego dalej rozporządzeniem – pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z § 3 rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Zgodnie z § 2 ust. 1 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z cytowanych norm prawnych wynika, iż odwołujący nabędzie prawo do wcześniejszej emerytury w przypadku łącznego spełnienia przesłanek:

- ukończenia wieku 60 lat,
- legitymowania się okresem ubezpieczenia w wymiarze co najmniej 25 lat, przypadającym na dzień 1 stycznia 1999r.,
- legitymowania się 15 letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, przypadających na dzień 1 stycznia 1999r.,
- nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

W świetle utrwalonego orzecznictwa sądowego dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego stanowiska tylko rodzaj rzeczywiście powierzonej pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 26 czerwca 2015r. sygn. akt III AUa 168/15 LEX nr 1761793).

Ubezpieczony W. J. wiek emerytalny 60 lat ukończył w dniu 28 września 2017r., na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się co najmniej 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Spornym pozostawało, czy odwołujący na dzień 1 stycznia 1999r. posiada 15 - letni okres pracy wykonywanej w szczególnych warunkach, a konkretnie czy istnieją podstawy do zaliczenia do takiej pracy okresu zatrudnienia ubezpieczonego w Spółdzielni Mieszkaniowej w P. od dnia 5 października 1982r. do dnia 31 grudnia 1998r. Zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych zakwalifikował powyższy okres zatrudnienia ubezpieczonego do pracy w warunkach szczególnych z wykazu A działu II stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r., to jest „ W energetyce ” – „ prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych ”, przy czym organ rentowy świadectwo to zakwestionował podnosząc, że zakład pracy nie jest zakładem, który w sposób oczywisty można przypisać do wykazu A działu II.

W judykaturze przyjmuje się, że w świetle przepisów wykazu A, wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo - branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Przeporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach. Usystematyzowanie prac o znacznej szkodliwości i uciążliwości do oddzielnych działów oraz poszczególnych stanowisk w ramach gałęzi gospodarki nie jest przypadkowe,

gdyż należy przyjąć, że konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w stopniu mniejszym lub większym w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione. Konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesem technologicznym właściwym dla danego działu gospodarki (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 16 czerwca 2009r., I UK 20/09; 1 czerwca 2010r., II UK 21/10; 14 marca 2013r., I UK 547/12). Oznacza to, że przynależność pracodawcy do określonej gałęzi przemysłu ma znaczenie istotne i nie można dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym. Przeporządkowanie to nie ma jednak charakteru decydującego.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 lutego 2014r. (sygn. akt I UK 314/13) jeżeli bowiem uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia konkretnej pracy wynika właśnie z jej branżowej specyfiki, to należy odmówić tego szczególnego waloru pracy wykonywanej w innym dziale przemysłu. Natomiast w sytuacji, gdy stopień szkodliwości, czy uciążliwości danego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic w zależności od branży, w której jest wykonywana, brak jest podstaw do zanegowania świadczenia jej w warunkach szczególnych tylko dlatego, że w załączniku do rozporządzenia została przyporządkowana do innego działu przemysłu. Jeżeli bowiem pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy narażony był na działanie tych samych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu przemysłu, w ramach którego to działu takie same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie tych stanowisk pracy musiałoby być uznane za naruszające zasadę równości w zakresie uprawnień

do ubezpieczenia społecznego pracowników wykonujących taką samą pracę. Z ustanowionej na gruncie art.32 ust.1 Konstytucji RP zasady wynika bowiem nakaz jednakowego traktowania podmiotów znajdujących się w zbliżonej sytuacji oraz zakaz różnicowania w tym traktowaniu bez przyczyny znajdującej należyte uzasadnienie w przepisie rangi co najmniej ustawowej. Zasady sprawiedliwości wymagają przy tym, aby zróżnicowanie prawne podmiotów (ich kategorii) pozostawało w adekwatnej relacji do różnic w ich sytuacji faktycznej, jako adresatów danych norm prawnych.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony będąc zatrudniony w Spółdzielni Mieszkaniowej, to jest w zakładzie pracy, który niewątpliwie nie należy ściśle do „ energetyki ”, faktycznie wykonywał pracę w Zakładzie (...), to jest w jednostce, która wchodziła w skład Spółdzielni, a zajmowała się głównie przesyłaniem i przetwarzaniem energii cieplnej, a od 1996r. również wytwarzaniem tej energii. Ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zajmował się obsługą, remontami i konserwacją urządzeń ciepłowniczych. W takiej sytuacji, biorąc pod uwagę charakter wykonywanej przez niego pracy oraz specyfikę działalności prowadzonej przez Zakład (...), pracę ubezpieczonego należy zaliczyć do prac wymienionych w wykazie A dziale II, bowiem pod względem czynników szkodliwych i uciążliwości na jakie narażony był ubezpieczony, praca ta nie wykazywała różnic względem pracy świadczonej przez pracowników zatrudnionych na podobnych stanowiskach pracy w branży energetycznej.

Odnośnie rzeczywiście wykonywanej pracy przez ubezpieczonego Sąd oparł się na zgodnych ze sobą zeznaniach świadków W. C. i K. J., którzy pracowali razem z ubezpieczonym, korelujących z nimi zeznaniach ubezpieczonego oraz powołanej w sprawie dokumentacji zawartej w aktach osobowych ubezpieczonego i aktach ZUS.

W tym miejscu wypada dodać, że użyte w przepisie wykazu A działu II: znak interpunkcyjny – przecinek, a także spójniki „ i ”, „ oraz ” mają znaczenie enumeratywne i oznaczają, że dostatecznym do uznania kwalifikowanego charakteru pracy jest, aby odnosiła się ona tylko np. do wytwarzania energii cieplnej, czy też tylko do przesyłania energii cieplnej, bądź do eksploatacji urządzeń cieplnych.

Po zaliczeniu spornego okresu zatrudnienia ubezpieczonego do pracy w warunkach szczególnych, ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999r. legitymuje się wymaganym 15 – letnim okresem takiej pracy. A zatem spełnia wszystkie niezbędne przesłanki prawa do dochodzonej emerytury.

W konsekwencji powyższego, na podstawie cytowanych norm prawnych oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd w pkt 1 wyroku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od dnia 28 września 2017r., czyli od osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat (zgodnie z art.100 ust.1 ustawy emerytalnej).

O kosztach orzeczono na podstawie art.98 k.p.c. w związku z §9 ust.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r., poz.1800 ze zm.).

(-) SSO Grzegorz Tyrka